

gemeenteraad
7550 AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Beantwoording technische vragen en vervolproces Afvalloos Hengelo	1062219		\$datumond\$

Geachte raadsleden,

In de Politieke Markten van 13 en 27 januari 2015 rondom het thema Afvalloos Hengelo, is een aantal technische vragen gesteld. De beantwoording hiervan treft u aan in de bijlage. Wij vragen uw begrip voor het feit dat de beantwoording meer tijd heeft gevergd dan aanvankelijk voorzien.

We gaan ervan uit dat we alle vragen die aan de orde zijn geweest hiermee hebben beantwoord. Mocht dat niet het geval zijn of u hebt nog aanvullende vragen, dan verzoeken wij vriendelijk u deze voor de Politieke Markt van 21 april bij de griffie in te dienen.

Vervolgproces Afvalloos Hengelo

In de Politieke Markt van 27 januari hebben wij u toegezegd het vervolgproces te schetsen. Wij stellen aan de gemeenteraad voor om op 9 juni 2015 een oordeelvormende politieke markt te organiseren over de definitieve scenariokeuze.

Het vervolgproces ziet er daarmee als volgt uit:

14 april 2015	Raadsbezoek aan Twence
16 april 2015	Symposium Afvalloos Twente (Saxion Enschede). De vooraankondiging hebt u inmiddels ontvangen.
21 april 2015	Politieke Markt: a. Gezamenlijke presentatie concept strategisch beleidsplannen Twence & Twente Milieu (max. 10 minuten) b. Fundamentele discussie over de scenario's
9 juni 2015	Oordeelvormende Politieke Markt
24 juni 2015	Raadsbesluit

De Politieke Markt van 21 april is een vervolg op de eerdere Politieke Markten van januari. Tijdens deze avond willen wij in ieder geval ingaan op de volgende vragen:

- Welk scenario heeft uw voorkeur?
- Welke afweging heeft u hierbij gemaakt in de driehoek van service/milieu/kosten?
- Welke voorwaarden en kaders wilt u meegeven?
- Welke fasering dient te worden aangehouden?

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester Jansenplein 1
Bezoekadres stadskantoor
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

2

1062219

\$naam\$

Bijlagen: 1

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester Jansenplein 1
Bezoekadres stadskantoor
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Beantwoording technische vragen politieke markten Afvalloos Hengelo

Op dinsdag 13 en 27 januari 2015 vonden politieke markten plaats, die in het teken stonden van Afvalloos Hengelo. De eerste markt stond in het teken van de inzameling van restafval in ondergrondse afvalcontainers. De tweede ging over de inzameling van grondstoffen in Hengelo.

Tijdens de politieke markten zijn toekomstige scenario's geschetst over de inzameling. In alle gevallen betreft het het wegbrengen van restafval naar ondergrondse containers. Het scenario 'Alles wegbrengen' en het scenario 'Omgekeerd inzamelen' (drie tonnen voor grondstoffen aan huis) zijn ambtelijk gepresenteerd.

Samengevat lijkt er het meeste draagvlak te zijn voor het scenario "Omgekeerd inzamelen". Voor het wegbrengen van restafval naar ondergrondse containers zijn door de fracties een aantal randvoorwaarden geformuleerd, die meegenomen moeten worden in het ontwerp van het netwerk (o.a. max. brengafstand, aandacht voor ouderen, communicatie, netheid). Gebruik maken van de ervaringen in pilots en geleidelijke invoering per wijk wordt voorgesteld en is een logische gedachte.

Tevens is gesproken over maatwerk bij hoog- en laagbouw. Bij de inzameling van grondstoffen ging de voorkeur van de meeste fracties uit naar het ophalen van grondstoffen waarbij de papierinzameling via de verenigingen zou moeten blijven lopen (of in ieder geval geen inkomsten gaan missen). Verder is er aandacht gevraagd te besteden aan ongewenst gedrag (bijplaatsingen en dumping).

In de rondvraag zijn bij beide politieke markten (technische) vragen gesteld, die middels deze notitie beantwoord worden.

Ondergrondse Milieupleinen (bij supermarkten)

Het ontwerp van de ondergrondse containers voor met name plastic verpakkingen en papier laat te wensen over volgens sommige partijen. De opening van de papiercontainer zou te klein zijn en te laag. De opening van de container voor plastic verpakkingen te klein voor grote zakken met plastic. Ook is er sprake van bijplaatsingen van afval.

Er zijn inmiddels drie ondergrondse Milieupleinen gerealiseerd: Groot Driene, Beckum en op de Woolder Es.

Uitrol Milieupleinen

De resultaten en het beeld bij Groot Driene hebben er inmiddels toe geleid dat meerdere eigenaren van winkels bij diverse winkelcentra zich hebben gemeld en hebben gevraagd of er bij hun winkelcentrum ook ondergrondse containers geplaatst kunnen worden. Ze zorgen voor een netter beeld en minder bijplaatsingen. Diverse andere locaties zijn in voorbereiding.

Uiteindelijk moeten er bij alle supermarkten milieueilanden gerealiseerd worden met voorzieningen voor glas (bont en helder wit), oud papier, verpakkingen en textiel (blik optioneel).

Bewoners moeten voldoende gefaciliteerd zijn, d.w.z. er moeten voldoende inzamellocaties zijn.

Nu zorgen te weinig milieueilanden voor een overaanbod aan grondstoffenstromen. Twente Milieu moet dan te vaak op dezelfde locaties komen legen. Te weinig inzamelcapaciteit zorgt dus voor druk op de logistiek bij Twente Milieu. Voldoende milieueilanden zorgen voor minder overlast.

Daarnaast wordt gedacht aan de inzet van 'afval-buddies', medewerkers die op piekmomenten de bewoners uitleg geven en tips geven bij de milieueilanden.

Aankoop containers

Twente Milieu plaatst containers in meer dan zeven Twentse gemeenten. Vanwege de hoeveelheid en de waarde die daarmee gepaard gaat is er groot inkoopvoordeel te behalen bij een zekere uniformiteit. Huidige ontwerp is een resultante van een hele voordelige van recente aanbesteding. Deze containers worden in heel Europa gebruikt, waaronder Hamburg in Duitsland en enkele grote steden in Nederland. Lokaal maatwerk leidt tot een forse inefficiëntie van de bedrijfsvoering van Twente Milieu en past niet in het streven van de aandeelhouders om te houden tot meer afstemming op regionale schaal.

Papiercontainer

De papiercontainer is een aanvulling op de maandelijkse huis aan huis inzameling. Deze is bedoeld voor huishoudens waar het papier niet aan huis gehaald wordt (Centrum en Buitengebied). Sinds de plaatsing worden ze ook veel gebruikt door huishoudens die niet een maand willen wachten en dus hun papier eerder kwijt willen.

De papiercontainers zijn niet bedoeld voor grote dozen, maar juist voor kleine hoeveelheden, die je meeneemt, wanneer de supermarkt bezocht wordt (dus regelmatig kleine hoeveelheden meenemen, net zoals bij glas en plastic). De sluitende klep zorgt voor minder vervuiling van het papier en werkt door afsluiting brandvertragend. Het lage ontwerp zorgt er voor dat ook mensen in een rolstoel goed bij de container kunnen en in staat zijn hun papier kwijt te kunnen.

Plasticcontainer

De ondergrondse containers voor plastic verpakkingen en drankenkartons op de milieupleinen bevatten een persmechanisme, waardoor er tot acht keer meer plastic in de container kan in vergelijking met een normale container. Uit veiligheidsoverwegingen heeft deze container een kleine inwerpopening. De container is oorspronkelijk bedoeld voor huishoudens in het Centrum en Buitengebied, waar geen plastic aan huis wordt opgehaald. Net als bij Oud papier constateren we dat veel meer huishoudens dankbaar gebruik maakt van deze voorziening. Inwerpopening is niet geschikt voor de grote doorzichtige zakken van de huis aan huis inzameling. Hierover wordt regelmatig gecommuniceerd en dat geldt voor alle brengcontainers.

Luierafval

In de presentatie is laten zien dat er nog 10 kilo luierafval in het restafval zit (resultaten uit de sorteeraanlyse van restafval). De gemeente Hengelo is bewust gestopt met de gescheiden inzameling van luiers, omdat er geen mogelijkheden tot recycling waren. Deze zijn er nog steeds niet. Landelijke ontwikkelingen op dit gebied worden nauwlettend gevolgd. De constatering is wel dat het een groot gedeelte van het restafval is en daarom aandacht nodig heeft. Luierafval is grotendeels te vermijden (preventie). Op dit moment loopt een proef met ruim vijftig gezinnen, die 100 dagen wasbare luiers proberen (Facebook: de Hengelose Luiertesters).

Kleding en textiel

Er zit nog veel textiel in het restafval, maar de rol en functie van de kringloopbedrijven moet wel behouden blijven, textiel is belangrijke inkomstenbron voor de kringloop.

De gemeente Hengelo probeert samen met Het Goed de hoeveelheid textiel in het restafval te minimaliseren. Dit geldt niet enkel voor herdraagbaar textiel, maar ook voor woningtextiel zoals lakens, gordijnen en handdoeken. Twente Milieu zamelt het textiel in, Het Goed zorgt voor de sortering (met inzet van SROI) en de vermarkting. De oproep om nog draagbare kleding apart aan te bieden ondersteunen wij beleidsmatig (Ladder van Lansink: hergebruik van materialen).

Oud papier en Plastic verpakkingsafval

Er werd geopperd om de brengvoorziening voor oud papier af te schaffen, alleen de maandelijkse huis-aan-huis inzameling in stand te houden. Echter in het Centrum en in het Buitengebied wordt er geen papier opgehaald aan huis. Daarom is bij de invoering van diftar in 2012 is de mogelijkheid tot brengen ingevoerd. De trend is dat er steeds meer oud papier weggebracht wordt t.o.v. het aan huis.

ophalen. De totale inzamelkosten zijn echter behoorlijk gestegen, terwijl de baten gelijk gebleven zijn. Deze maatregel is ook gerealiseerd bij het plastic verpakkingsafval. Daar is dezelfde trend waargenomen, tegen een steeds lagere vergoeding uit het Verpakkingsfonds.

Er wordt bij toekomstige scenario's aandacht gevraagd voor de (financiële) positie van de verenigingen en scholen, die betrokken zijn bij de inzameling van oud papier.

Regenboogcontainer (Verpakkingenton)

Geopperd werd om een regenboogcontainer te creëren voor drankenkartons, blik en plastic verpakkingen en deze tweewekelijks in te zamelen in plaats van de zakken die voor veel overlast zorgen (zwerfafval, zakken hangen aan ondergrondse containers).

Twente Milieu voert op dit moment een proef uit met de Verpakkingencontainer in de gemeente Losser. Deze bevat blik, drankenkartons en plastic verpakkingen. De eerste resultaten zijn zeer positief. Uit ervaringen in verschillende gemeenten blijkt dat de Verpakkingencontainer niet

tweewekelijks, maar vierwekelijks kan worden geleegd. Qua ruimte kan dit, doordat het materiaal kan worden aangedrukt. Stank en ongedierte is er niet of nauwelijks door de goed afsluitbare container. Vierwekelijks inzamelen betekent een kostenbesparing ten opzichte van de huidige inzameling. De Verpakkingencontainer is een optie voor laagbouw (ca. 26.500 huishoudens). Voor hoogbouw (ca. 10.000 huishoudens), zal een andere oplossing aangeboden moeten worden. Bij het onderdeel milieueilanden hebben we aangegeven dat veel huishoudens graag gebruik maakt van deze brengvoorziening.

Stortquotum

Om dump tegen te gaan en mensen de gelegenheid te geven grof afval kwijt te kunnen, wordt voorgesteld om het stortquotum te verhogen. Er lijkt geen relatie te liggen tussen stortquotum en dump. Dump is ongewenst gedrag en vindt voornamelijk plaats in drie tot vier (bekende) buurten met meervoudige problematiek.

Uit analyses blijkt dat de hoogte van het stortquotum niet veel zegt over de hoeveelheid grof afval dat wordt gebracht naar het Milieupark. Het past bovendien niet in het principe van Diftar: de vervuiler betaalt. Slechts ongeveer de helft van de huishoudens maakt gebruik van het gratis stortquotum.

De eerste stap op de afvalladder is preventie, dus voorkomen dat men grof afval heeft. Tweede stap is producthergebruik via de kringloop. Lukt dit niet, dan volgt materiaalhergebruik via gescheiden inzameling op het Milieupark aan de Wegtersweg. Om dit aantrekkelijk te maken, dient er een goede service te zijn, gunstige tarieven en duidelijke communicatie op en over het Milieupark. Hier zijn de gemeente Hengelo en Twente Milieu samen voortdurend mee bezig.

Op dit moment wordt het stortquotum jaarlijks afgebouwd met 50 kilo tot 0 kilo in 2017, conform het collegebesluit in het najaar van 2012. Het stortquotum wordt nu nog veel gebruikt voor huishoudelijk restafval, om zo het variabele tarief te voorkomen. Dit werkt op dit moment verstrend op het Milieupark, dat is ingericht voor grove afvalstromen en niet voor huishoudelijk restafval. Daarvoor is een fijnmazige infrastructuur ingericht in de stad, met minicontainers en ondergrondse containers.

Twee scenario's: halen of brengen

De voorgestelde grondstoffenton uit het Twentse rapport wordt verder niet gepresenteerd. Waarom niet? In den lande wordt geconstateerd dat de grondstoffenton die nieuwe grijze ton, de gemaksbak zou worden. De kans op veel vervuiling, veel handhaving noodzakelijk (voorlopers in de straat), dus niet uitvoerbaar. De grondstoffenton doet niet met 'preventie', bewustwording van de grondstoffenproblematiek.

Brengen zou goedkoper moeten zijn dan aan huis grondstoffenstromen ophalen: in het nog aan de raad toe te sturen rekenmodel met scenario's, wordt dit verder uitgewerkt. Dit rekenmodel wordt gebruikt voor en door meerdere gemeenten in Afvalloos Twente.

Hoog- en laagbouw

Voor hoogbouw is er sprake van een brengstructuur. Bij laagbouw is er een keuze mogelijkheid. Er is geopperd zo veel mogelijk milieupleinen aan te leggen. Voor papier en verpakkingen lijkt dit logisch. Echter niet voor alle grondstoffenstromen. Hier ligt een ontwerpuitdaging, waarbij afgevraagd moet worden wat je moet doen in een gebied waar hoog- en laagbouw dicht bij elkaar gesitueerd is (maatwerk, participatie buurtbewoners).

Is de duobak een oplossing?

In Borne en Oldenzaal is de duobak voor restafval/GFT afval afgeschaft. Er was sprake van veel vervuiling en daardoor afgekeurde ladingen GFT. Logistiek was het ook niet handig om beide fractie in één vrachtwagen in te zamelen. De gemeente Tilburg heeft per 1 januari 2015 gekozen voor dit systeem. Resultaat is dat er gewerkt moet worden met voorlopers voor de huis-aan-huis inzameling uit. Er zijn, vanwege onacceptabele vervuiling in het GFT gedeelte, reeds enkele duizenden gele en rode kaarten uitgedeeld aan de bewoners (bron RTL nieuws).

Etensresten en tuinafval

In de 156 kg fijnrest afval zit nog ca. 40 kg. GFT afval (etensresten). Daarnaast is er nog de GFT container. Deze laten we vooralsnog met rust. Prioriteit ligt op vermijden van etensresten in de grijze ton en de ondergrondse container. Hoe? Dat moet verder uitgewerkt worden. Landelijk is er veel aandacht voor (vermijden, composteren, via het riool, fermenteren).

Belonen i.p.v. betalen

Landelijk is er op dit moment één gemeente waar bewoners een tegoed ontvangen als zij grondstoffenstromen leveren die geld waard zijn. Per 5.000 huishoudens is er één inzamellocatie voor verpakkingen, oud papier, ijzer, blik, textiel. Deze afvalstromen worden dan niet meer aan huis opgehaald, maar vragen een inspanning van bewoners of verenigingen. Deze ontwikkeling wordt gevolgd.

Aandacht voor netheid bij ondergrondse containers

Er is, zoals in heel Nederland, sprake van bijplaatsingen en dump van afval. Alle fracties vragen om het beheersbaar houden van deze problematiek. Het gaat hierbij om ongewenst gedrag en om een zo goed mogelijk inzamelsysteem (logistiek, techniek). Met o.a. Twente Milieu, Stadstoezicht, Communicatie, SWB wordt hieraan gewerkt (gedragsveranderingsprojecten, communicatie, projectmatig handhaven). Het verzoek om vaker legen of voldoende capaciteit (bij milieueilanden) is door meerdere fracties uitgesproken. Dat wordt meegenomen in het raadsvoorstel. Ondertussen wordt gewerkt aan het verbeteren van bestaande milieueilanden.

Positie Twence

Het Landelijk Afval Plan gaat uit van het voorkomen van afval, hergebruik en recycling en het zoveel mogelijk voorkomen van verbranden van afval. Per 1 januari 2015 is daarom een extra belasting ingevoerd door het Kabinet van € 13 per ton afval dat verbrand wordt.

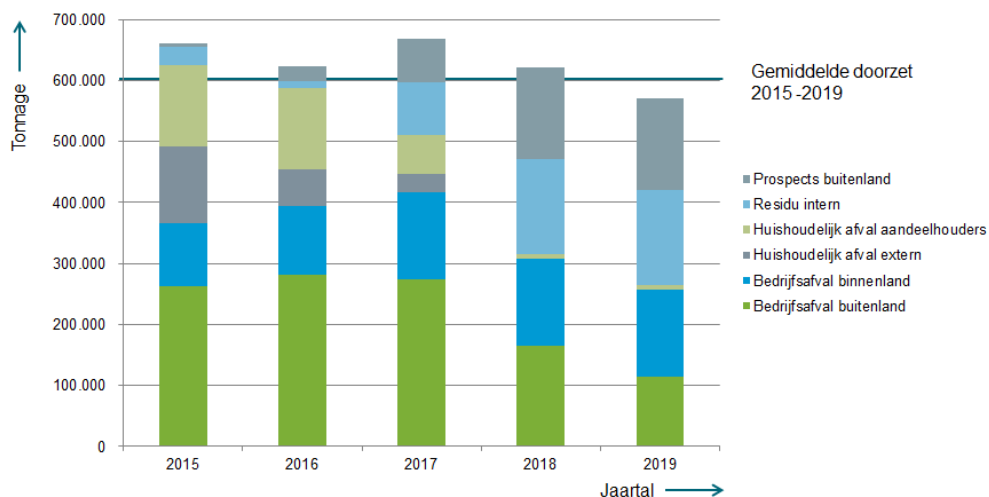
Twence is opgericht met een bepaald doel en is thans een bedrijf dat op de Europese markt opereert. Het doel (afvalverwerking), de uitgangspunten en randvoorwaarden, zijn in de loop van de jaren meerdere keren gewijzigd (Europese richtlijnen uitgewerkt in het LAP). Eerst werd afval gestort, nu wordt het verbrand met energieopwekking. Grondstoffen verbrand je niet, maar dienen hergebruikt te worden in een circulaire economie. Voor meer informatie verwijzen we naar:

http://ec.europa.eu/news/environment/140710_nl.htm

In de in december 2015 door de Regioraad vast te stellen strategische beleidsvisie 2016-2019, die Twence samen met haar aandeelhouders opstelt, is het noodzakelijk sterk naar innovaties te kijken. Daar is Twence continu mee bezig. Daarnaast heeft Twence dankzij Europese acquisities tot 2019 voldoende afval gecontracteerd om vollast te kunnen draaien. In onderstaand figuur wordt duidelijk dat het aandeel brandbaar huishoudelijk afval van aandeelhoudende gemeenten, in 2019 tot een minimum beperkt is. Twence innoveert dus volop en focust zich op grondstoffen en duurzame energie, om zo continuïteit te waarborgen.

Bezetting AEC's tot en met 2019

Afstemming Twentse gemeenten

Sluit Hengelo aan bij Afvalloos Twente? De gepresenteerde scenario's zijn afkomstig uit het rapport Afvalloos Twente van IPR Normag, gepresenteerd in april 2013. De Twentse gemeenten zijn gezamenlijk met de uitwerking van dit plan bezig. De gepresenteerde scenario's voor Hengelo passen binnen de regionale visie. Iedere gemeente kent een eigen uitgangspunt en zal met een eigen stappenplan toewerken naar een eindscenario waarin nog slechts 50 kilo restafval overblijft in 2030. Wethouder Marcel Elferink is lid van de stuurgroep bij dit project. Overigens heeft staatssecretaris Mansveld zich uitgesproken voor 30 kg. restafval per persoon per jaar in 2025. Beleidsmatig is de leidraad hetgeen in het Landelijk Beheer Plan (LAP) beschreven is.

Afstemming Twente Milieu gemeenten

Binnen Twente Milieu wordt met zeven gemeenten gekeken naar de uniformering van de afvalinzameling. Ook binnen deze visie past hetgeen Hengelo nu presenteert. Door uniformering binnen de Twente Milieu gemeenten wordt getracht met één boodschap naar de burger te kunnen komen en tevens een kostenbesparing te realiseren doordat de gemeenten op dezelfde wijze met dezelfde middelen de afvalinzameling regelen. De stand van zaken binnen dit project om te komen tot uniformering wordt besproken met zowel de ambtenaren als de betrokken wethouders.